

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. V. Objectiones aliæ pro metaphysica connexionemotivorum cum rei
credendæ veritate.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

Tom. II.

quamvis metaphysicè possit. Sicut, ut S. Augustini exemplo utar, injuriam parenti irrogaret qui eum parentem suum esse negaret, aut eà de re sine causâ dubitaret, quamvis id non habeat planè exploratum, nec de eo certus sit metaphysicè. Sic etiam inter homines sapienti magna- que auctoritatis viro, serid aliquid & constanter asserenti fieri censetur injuria, si quis illi hac in parte fidem non adhibeat, quamvis contingere interdum possit, ut ei quod asserit non subsit veritas, nullaque, ut constat, inter ipsius dictio- nem & rem dictam metaphysica intercedat con- nexio.

Res hac de- claratur exemplo ab humanis desumpto.

VI. Credibilitas desumitur ab extrinseco, estq; major vel minor pro ratione moti- vorum.

Objicitur tertio: Quicquid est evidenter cre- dibile est evidenter verum, falsum quippe esse evidenter credibile non potest. Sed contra: indubitatum namque est falsum credi posse; inter homines siquidem sapissime contingit ut falsum credatur, ergo est credibile: major verò vel mi- nor, credibilitas ei accedit ab extrinseco, prout nimirum plures vel pauciores alicui proponuntur rationes illud credendi, vel major aut minor est auctoritas dicentis, ut in simili dixi Disp. præ- cedente, sect. 2. num. quarto. Hic ergo, ubi tot tantaque sunt motiva, objectum est evidenter credibile.

VII. Magis in particulari declaratur in quo obje- cti falsi cre- ditibilis consistat.

Credibilitas itaque non est merum objectum falsum; ut sic enim non est dignum Fide, sed est objectum ut his motivis vestitum; intellectus siquidem rem aliquam considerans cum tot ratio- nibus credendi propositum, judicat bonum esse actum credendi circa illud elicere, seu in illo actu reperiri bonitatem physicam, cum bonum sit objecto sub tot motivis proposito assentiri, Deoque hoc modo loquenti credere. Quamvis ergo evidenter non constet objectum hoc modo representatum seu propositum esse verum, evi- denter tamen constat illud esse credibile, credi- bilitate scilicet extrinseca, seu, quod eodem re- cidit, dignum ac decens esse, ut quis actum Fidei in his circumstantiis eliciat.

SECTIO QUINTA.

Objectiones alia pro metaphysicâ con- nexione motivorum cum rei credenda veritate.

I. Objic. sequi posse ali- quem Fidei verâ reli- giâ, altam prudenter amplecti.

Objicitur quartò: Si motiva credibili- tatis non sint metaphysicè & infallibiliter connexa cum rei, cui attestantur, veritate, sequi- tur contingere interdum posse, ut fidelis quis- piam, Fidei, quam semel prudenter amplexus est relicta, aliam, eamque erroneam amplectatur. Ponamus enim aliquem ob duo vel tria mi- racula, quæ vel ipse vidit, vel à pluribus Fidei dignis accepit ad rei alicujus testificationem pa- trata esse, ponamus inquam, hunc illis miraculis inductum, mysterium aliquod nostræ Fidei amplecti, si permittere possit Deus, ut miraculis subsit falsum, seu ut nefarius aliquis cui Deus vir- tutem patranda miracula concessit, dicens se hæc vel illa facere in confirmationem articuli alicujus qui falsus est, cæcos, surdos, claudos curet, &c. is qui ob duo vel tria miracula prudenter credi- dit veritatem, potest ob plura relicto verò arti- culo adherere prudenter contrario, seu falso, quod in rudiorebus videtur haud difficulter evenire posse. Hoc autem aperte est contra Apo-

Hæc quo pa- tto fieri pos- sit in parti- culari de- claratur.

stolum ad Galatas i. v. 8. dicentem, Sed licet nos, aut Angelus de celo evangelizet vobis, præterquam quod evangelizavimus vobis, anathema sit. Planè ergò videtur impossibile ut quis Fidem semel prudenter acceptatam postea prudenter relin- quat.

Respondetur cum doctis quibusdam Recen- tioribus nullam esse repugnantiam ut hoc ali- quando inter rudiores præsertim, contingat: ita Tannerus hic, Disp. 1. quæst. 2. dub. 5. num. 139. Arriaga Disp. 3. sect. 4. n. 90. Azor parte 1. Instit. moral. lib. 8. cap. 6. q. 9. idemque docere videtur Gabriël in 3. Dist. 28. quæst. unica, & alii. Ratio est; sicut enim pimò potest rudis aliquis de mysterio quopiam tanquam esset Fidei malè instrui, ita scilicet ut falsum ei pro vero obtruda- tur, idque tantâ probabilitate ut prudenter illud credere possit ac debeat, ita si ubi de verò arti- culo eadem probabilitate instructus illum credit, si inquam postea alius plura & validiora asserens motiva & rationes eum de contrario instruat, illo relicto potest huic, quamvis reipsa falso, prudenter assentiri.

II. Oportet posse ali- quem my- sterio alicui Fidei sine culpâ discre- dere.

Mutatio motivorum mutata po- test alicui.

Hic ergo, ut ait Arriaga citatus, quantumvis Trinitatem, quam antea credebatur, neget, non est formaliter hæreticus, nec Fidei habitum amittit, sicut secundum omnes non amitteret is, qui ritè in infantia baptizatus postea inter hæreti- cos degeret, nec unquam de verâ Fide audiret, sed omnia alia crederet, imò verâ Fidei contraria, & hæreticorum sectæ adhæreret. Ratio autem cur ille qui Trinitatem, quam antea crederat, postea negat, non amittat Fidem est, quia pruden- ter procedit; nec enim negat Trinitatem quamdiu manet debite proposita, sed tunc solum quando propositis pluribus & validioribus moti- vis, acies ut ita dicam priorum motivorum obtun- ditur, cumque contrarium ei quod antè credebatur, multo majore cum evidentiâ modò proponatur, priori relicto adhæret prudenter posteriori, quamvis falso. Ad quam rem notandum: etsi omnia vera sint æqualiter vera, omnia tamen non esse æqualiter in actu secundo huic vel illi homini probabilis; veritas siquidem ex ipsis re- rum naturis oritur, si nimirum ita reipsa se ha- beant à parte rei; probabilitas verò unicuique ex pluribus vel paucioribus rationibus major vel minor nascitur: unde contingere potest ut subin- de falsum alicui magis sit probabile quàm verum.

III. Quibocmo- do instru- ctus verum articulum negat non amittit ha- bitum Fidei.

Non illum articulum negat in sen- su composito propositionis debita.

Veritas in omni re est æqualis, non semper probabilitas.

Ad illud D. Pauli ad Galatas, num. 1. allatum respondet Arriaga hic, Disp. 3. sect. 4. num. 89. significare voluisse Apostolum, tot se itaque validis motivis & rationibus Christianæ Fidei my- steria illis proposuisse, ut nec Angelus,posito quòd homines velle possent circa mysteria Fidei decipere (hoc enim pro præsentis discursu est sup- ponendum) pluribus validioribusque motivis contrarium valeat ostendere. Sed contra: Si enim Angelus de celo habere posset voluntatem homines in re tam gravi decipiendi, haberétque facultatem sibi à Deo concessam patranda mira- cula, quid ni plura & majora facere posset mira- cula pro falsis articulis, quàm Apostolus fecit pro veris, sicque hos articulos articulis Apostoli contrarios majori cum evidentiâ Galatis pro- ponere.

IV. Ad testimo- nium Apo- stoli ad Ga- latas variè à variis re- pondetur.

Inefficax di- cti hujus so- lutio.

Vera itaque illius dicti explicatio, ut existimo, est, solum velle Apostolum, tot tamque validis motivis, miraculis scilicet & aliis, Christianæ Fidei articulos à se Galatis fuisse propositos, ut ob nullius, ne Angeli quidem aut alterius ejus- cunque

V. Quo sensu sit intelli- gendum Ga- latis ne An- gelo quidem

contrarium dicenti de-
bere crede-
re.

Validiori-
bus motivis
propositis
potest quis
à priorè de-
terminà refi-
lire.

VI.
Aliquot
Scriptura
loci pro me-
taphysicâ
motivorum
cum rebus
connexione.

Dicitur
Apostoli
ad Corin-
thios 14.

cunque Apostoli contrarium docentis nudam assercionem ab illis resiliere deberent, doctrinamque oppositam amplecti. Non tamen vult S. Paulus debere Galatas ita dogmatibus ab ipso iis traditis adherere, ut quibuscunque in contrarium propositis motivis, longèque iis, quæ ab Apostolo exhibita fuerant validioribus, teneantur nihilominus doctrinam ab ipso traditam etiamnum amplecti, hoc namque esset imprudentem ab illis Fidem exigere, & in hoc casu prioribus adhuc articulis adherere, non esset prudentia sed pertinacia. Ex his ergo concludo propositionem Fidei, etiam per motiva valida & miracula certo alicui homini factam, posse per plura & validiora motiva enervari, posseque eum licitè priori Fide relicta, contrariam amplecti.

Obijciuntur quintò varia loca Scripturæ, quibus ostendi videtur motiva credibilitatis esse cum rei, cui attestantur, veritate metaphysicè & essentialitèr connexa. Primò itaque Joan. 3. vers. 2. dicitur: *Rabbi, scimus quia à Deo venisti Magister: nemo enim potest hæc signa facere quæ tu facis, nisi fuerit Deus cum eo.* Deinde Joannis c. 5. vers. 36. dicit Christus: *Ego habeo testimonium majus Ioanne: opera enim, quæ dedit mihi Pater ut perficiam ea, ipsa opera, quæ ego facio, testimonium perhibent de me.* Hinc etiam Apostolus 1. ad Corinth. c. 14. v. 24. ait infideles ex eo quòd Propheta occulta cordis eorum manifestet convinci ut adorent Deum, ex hoc signo scilicet, nempe dono Prophetiæ, apertè apud se concludentes Deum loqui per Prophetam, ergo à fortiori cõvincerentur per miracula, sicque hæc motiva infallibiter cum rebus, quarum confirmationi deserviunt, connectuntur.

Respondetur, per duo priora loca, non metaphysicam, sed moralem tantum probari inter motiva & res, quibus attestantur, connexionem, ita nimirum ut obligatio inducatur, mysterium quod per hæc motiva proponitur, credendi. Et eodem modo intelligendum est dictum illud Richardi de S. Victore lib. 1. de Trinitate cap. 2. ubi sic habet: *Si error est quod credimus, à te decepti sumus; is enim signis doctrina hæc confirmata est, quæ nisi à te fieri non potuerunt.*

Ad illud 1. ad Corinthios quod attinet, dico infideles illos, quorum occulta dereguntur, evidenter ex illâ cordium inspectione convinci Prophetis hæc divini aliquid, seu ipsis à Deo peculiaritèr communicatum inesse; non tamen hinc convincuntur metaphysicè, sed tantum moralitèr Fidem, quam hi Propheta prædicant, esse veram; tum quia evidenter non constat non posse Deum Prophetiæ donum aliis conferre quàm fidelibus, sicut illud contulit Sibyllis: tum quia, ut de miraculis jam dictum est, non est metaphysicè certum hoc donum hîc & nunc dari ad Fidei confirmationem, cum Deus ob varios alios fines id conferre possit.

Obijciuntur sextò: Si motiva credibilitatis non sint metaphysicè cum rebus, quarum confirmationi deserviunt connexa, sequitur posse aliquem de Fide dubitare, non enim certior potest esse assensus, quàm motiva ex quibus habetur; si ergo hæc sint fallibilia, Fides ex iis secuta esse nequit infallibilis, æquè enim dubitare de eâ quis potest, ac de motivis; firmitus quippe nequit esse ædificium, quàm sit fundamentum cui innititur. Hæc objectio petit Disputationem sequentem.

VII.
Illa Scriptu-
ra loca mo-
ralem tan-
tum probant
inter moti-
va & my-
steria con-
nexionem.

VIII.
Quid circa
Fidem ar-
guat donum
Prophetiæ.

IX.
Obijci sequi
Fidem non
esse omnino
certam.

DISPUTATIO NONA.

De certitudine Fidei.

DISCVSSIS iis quæ ad motiva pertinent, eorumque naturâ, qualitate & numero duabus hæc postremis Disputationibus declaratis, opportunus hic locus est de illorum in actum Fidei, ad quem producendum ordinantur, influxu inquirendi, quo pacto scilicet ad illius effectiorem concurrant, quâsque in hoc assensu sibi partes vendicent; quam denique firmitatem hic actus tum ex iis tum aliis immediatioribus suis principiis hauriat. Hæc, inquam, in præsentii investiganda, Fidesque penitus intuenda, ob summam quam cum proximè dictis habet connexionem.

SECTIO PRIMA.

Prænotantur quedam circa certitudinem.

I.
Non hic lo-
quimur de
certitudine
objectivâ,
sed formali.

NON est hic sermo de certitudine objectivâ, hæc enim aliud nihil est quam res ipsa, nec certitudo propriè dici potest, sed potiùs immutabilitas, sicut Deus à quibusdam appellatur certitudo objectiva, quòd nimirum

verum semper sit, idque necessariò Deum existere: istud verò necessitas in essendo aptius dicitur quàm certitudo; hæc quippe, si congruè loqui velimus, formalis tantum est, & in actu intellectus, ejusque cum objecto conformitate sita, ut in Logicâ est declaratum.

Circa certitudinem itaque formalem (de qua solâ loquimur in præsentii) recolendum quod supra ex alia occasione obiter adnotavi, eam esse triplicem, *Moralem, Physicam, & metaphysicam: Moralem, quæ in infimo certitudinis gradu consistit,*

II.
Triplis
certitudinis
declaratio.